

İnşa Halindeki Geminin Zarar Görmesi Halinde Geminin Maliyetinden Düşülecek Giderler Hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	62030549-125[6-2014/470]-53618
Tarih	09.05.2016

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : 62030549-125[6-2014/470]-53618 09.05.2016

Konu : İnşa Halindeki Geminin Zarar Görmesi Halinde Geminin Maliyetinden Düşülecek Giderler Hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, balıkçı nakliye geminizin, inşası sürecinde iken (gemi yüzme ve elektrik aksam testleri yapılırken) iskele tarafından su almak suretiyle yan yatarak deniz tabanına oturduğu ve kullanılamaz hale geldiği, inşa etmekte olduğunuz bu gemiyi aktifinizde "Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı"nda takip edildiği, geminizin hasar tespiti için başvurulmuş bağımsız ekspertiz firmasının ekspertiz raporunda hasarın yaklaşık 12.500.000 USD (Raporunda hasarın 12.079.800 USD ile 13.352.800 USD arası denmektedir.) olduğunun belirtildiği, ancak tazminatı ödeyecek sigorta firmasınınca hasarın

9.300.000 USD olarak takdir edildiği, sigorta şirketi tarafından kaza nedeniyle şirketinize gönderilen bu hasar tazminatı ile kaza nedeniyle kullanılamaz hale gelen geminin yeniden kullanılabilir hale getirilerek satılacağı, bu süreçte sigortadan alınan hasar tazminat bedelinin mi, yoksa bağımsız ekspertiz firmasınca tespit edilen değerin ortalamasının mı, yoksa gemide oluşan hasarın takdir komisyonu marifetiyle belirlenecek tutarın mı dikkate alınacağından bahisle, esas alınacak tutarın, doğrudan geminin maliyetinden düşölmesi ve hasarın giderilmesi için yapılacak mal ve hizmet alımlarının gemi maliyetine yazılıp yazılamayacağı, yoksa diğer olağan dışı gelir ve kârlar olarak dikkate alınıp geminin maliyetinden gelir yazılan bu tutar kadar da maliyeti diğer olağan dışı gider zararı olarak mı dikkate alınacağı, yoksa bilançoda pasif bir karşılık hesabında tutularak gemiyi yeniden inşa etmek için alınacak malzemelerin geminin maliyetine kaydetmek yerine bu ayrılan karşılık hesabından mı düşölceği hususlarında Başkanlığımız görüşü sorulmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 6 ncı maddesinde; kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesinde ise bilanço esasına göre ticari kazancın teşebbüsteki öz sermayenin hesap dönemi sonundaki ve başındaki değerler arasındaki müspet fark olduğu, bu dönem zarfında sahip veya sahiplerce işletmeye ilave olunan değerlerin bu farktan indirileceği, işletmeden çekilen değerlerin ise bu farka ilave olunacağı, ticari kazancın bu suretle tespit edilmesi sırasında Vergi Usul Kanununun değerlemeye ait hükümleri ile bu Kanunun 40 ve 41 inci maddeleri hükümlerine uyulacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesinde emsal bedelin tanımı yapıldıktan sonra nasıl hesaplanacağı hususu üç bent halinde sayılmaktadır.

Bunlardan bir ve ikinci sıralarda yer alan ortalama fiyat esası ve maliyet bedeli esasına göre değer tespiti, bizzat mükellefler tarafından yapılacak hesaplar ile belli edilecek emsal bedeli olup, bu hesaplarla ilgili kağıt ve cetvellerin ispat edici kağıtlar olarak saklanacağı ise aynı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilmiştir.

Üçüncü sıraya göre yapılacak takdirlerle ilgili olarak aynı maddede "*yukarıda yazılı esaslara göre belli edilemeyen emsal bedelleri ilgililerin müracaatı üzerine takdir yolu ile belli edilir.*" hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 269 uncu maddesinde, iktisadi işletmelere dahil bilumum gayrimenkullerin maliyet bedeli ile değerleneceği belirtilmiş ve gayrimenkullerin mütemmim cüzüleri ve teferruatının, tesisat ve makinaların, gemiler ve diğer taşıtların, gayrimaddi hakların, bu Kanun hükümleri uyarınca gayrimenkul gibi değerleneceği ifade edilmiştir.

Mezkur Kanunun 270 inci maddesinde ise "*Gayrimenkullerde, maliyet bedeline, satın alma bedelinden başka, aşağıda yazılı giderler girer:*

1.Makine ve tesisatta gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri;

2.Mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsasının tesviyesinden mütevellit giderler.

Noter, mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri ile Emlak Alım ve Özel Tüketim Vergilerini maliyet bedelini ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, Vergi Usul Kanununun 313 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; işletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269 uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin alet, edevat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerlerinin, mezkur Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil etmektedir.

Bu hükme göre, bir iktisadi kıymetin amortismanına tabi tutulabilmesi için işletmede bir yıldan fazla kullanılması, yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunması, işletmenin aktifine kayıtlı olması yanında kullanıma da hazır halde bulunması gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, "Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı"nda takip ettiğiniz ve üretim aşamasında hasar gören gemi amortismanına tabi iktisadi kıymetler arasında yer almadığından, fevkalade ekonomik ve teknik amortisman ayrılması da söz konusu değildir. Ancak, Vergi Usul Kanununun 267 nci madde hükümleri çerçevesinde takdir komisyonu tarafından tespit edilen emsal değer, yapılmakta olan yatırımların kayıtlı değerinden düşülmesi suretiyle bulunacak miktarın kazanın meydana geldiği dönem itibarıyla doğrudan gider olarak kaydedilmesi mümkün bulunmaktadır.

Buna göre, 07/08/2014 tarihinde inşa aşamasında su almak suretiyle deniz tabanına oturan ve zarar gören gemi için Vergi Usul Kanununun 267 nci maddesine göre takdir komisyonu tarafından tespit edilen emsal değer, yapılmakta olan yatırımların kayıtlı değerinden düşülmesi suretiyle bulunacak miktar, kazanın meydana geldiği dönem itibarıyla doğrudan gider yazılabilecektir.

Bununla birlikte, hasar gören gemi için sigorta şirketince ödenecek tazminatın geminin maliyeti ile ilişkilendirilmeksizin gelir hesaplarına kaydedilmesi, geminin yeniden yüzer hale getirilmesi için yapılan giderlerin ise geminin maliyetine eklenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026